

תביעת פיצויים בעקבות הרשעה פלילית

הליכים פליליים נערכים בין המדינה לבין הנאשם. המדינה היא זו שמגישה את כתב האישום כנגד הפוגע מתוך מטרה להוביל להרשעתו וענישתו בדרכים שונות כגון: מאסר, קנס ופיצוי לנפגע העבירה. עם זאת, סכומי הפיצויים והקנסות בהליך הפלילי אינם גבוהים וכך יוצא שקורבנות העבירה מתקשים לעיתים לחזור לשגרת חייהם בעקבות הפגיעה שחו. משום כך, החוק מאפשר להם להגיש כנגד האדם שפגע בהם תביעה אזרחית ולתבוע ממנו פיצויים כספיים משמעותיים על הנזק שגרם להם. עו"ד אסף דוק מסביר במאמר להלן מהם פיצויים אחרי תביעה פלילית וכיצד ניתן להגישם.

מי הם הצדדים בהליך הפלילי?

מערכת המשפט הפלילית בישראל מנהלת את כל הליכי המשפט כנגד העבריין. הוא מוזמן לחקירה במשטרה שם מתגבשת נגדו תשתית ראיתית, ולאחר מכן מוגש נגדו כתב אישום והוא עומד לדין. אם נמצא אשם, תטיל עליו המדינה עונשים כגון קנסות, מאסרים על תנאי ומאסרים בפועל. אמנם המדינה היא זו שמובילה את ההליך כנגד מבצע העבירה, מה שמקל על הנפגע, אך בכל זאת יש להליך הפלילי כמה חסרונות:

□ בדרך כלל לא נוטים בתי משפט לפסוק פיצוי כספי לטובת הקורבנות בהליך הפלילי וגם אם הוא נפסק, הרי שהפיצוי הכספי בדרך כלל נמוך. עם זאת, היתרון הוא שהמדינה היא זו שגובה את סכום הפיצוי ומעבירה אותו לקורבן באמצעות המרכז לגביית קנסות. המרכז יכול להפעיל סנקציות יעילות הרבה יותר יחסית לאלה שיכולות להפעיל לשכות ההוצאה לפועל.

□ פיצויים אלה נמוכים ולא פרופורציונאליים לחומרת העבירה. כתוצאה מכך מוצא עצמו נפגע העבירה מתמודד עם השלכות הפשע שביצע העבריין, למשל נזקים גופניים או טראומות נפשיות, ללא כל גב כלכלי. הוא עלול לסבול מהשלכות אלה אף שנים ארוכות והן עלולות להגביל את אפשרותו לחזור לחיים נורמליים, לנהל חיי משפחה תקינים ואף להשתכר למחייתו.

□ לפעמים במסגרת הליך טיעון מוסרים מכתב האישום הפלילי כמה נפגעים, והם חשים כי לא נעשה צדק בהליך הפלילי והם כלל לא קיבלו פיצוי.

כל אלה פוגמים בתחושת עשיית הצדק של נפגעי עבירה ולכן מאפשר להם החוק להגיש כנגד העבריין תביעה אזרחית.

הגשת תביעה אזרחית לאחר הרשעה בהליך פלילי

בפני קורבן העבירה עומדות כמה אפשרויות לקבל פיצוי ממבצע העבירה:

□ הגשת תביעה אזרחית - זו תביעה אזרחית רגילה שאפשר להגיש גם אם נגד הפוגע לא נפתח הליך פלילי ואף אם לא הוגשה כנגדו תלונה. במהלך תביעה זו האחריות על ההליך מוטל על קורבן העבירה, ממש כפי שמתקיים בכל הליך אזרחי אחר. עליו להוכיח את הנזקים שנגרמו לו ואת השלכותיהם. מומלץ להשתמש באופציה זו אם אי אפשר לנקוט בהליך פלילי רגיל כנגד הפוגע, מכל סיבה.

□ הגשת תביעה אזרחית נגרת להליך פלילי - סעיף 77 (א) לחוק בתי המשפט קובע כי קורבן העבירה רשאי להגיש תביעה אזרחית לפיצוי כספי כנגד הפוגע בעקבות הרשעתו בהליך הפלילי. החיסרון באפשרות זו הוא מסגרת הזמן המצומצמת להגשת התביעה, 90 יום בלבד לאחר שפסק הדין הפך לחלוט, כלומר 45 יום מרגע מתן פסק הדין.

היתרון של תביעה אזרחית נגרת להרשעה בפלילי הוא שקורבן העבירה לא צריך להוכיח את ביצועה או את השלכותיה, שכן אלה פורטו כבר בכתב התביעה במסגרת ההליך הפלילי, לאחר פסק הדין שקבע את

אשמת הפוגע. זו ראייה חלוטה, ראייה שאי אפשר לשלול אותה. כלומר בית המשפט כבר דן והחליט כי מבצע העבירה נמצא אשם במעשיו כנגד הקורבן. התביעה תגיע בסופו של דבר לשופט העוסק בתחום הנזיקין ואשר לא היה מעורב בהליך הפלילי שהתקיים, אולם הוא יכול לפסוק לקורבן העבירה פיצויים, על סמך החומר שהוגש לו.

היתרון לקורבן העבירה בהגשת תביעה אזרחית נגרת הוא כאמור בעובדה שאינו צריך להוכיח את ביצוע העבירה אלא רק את השלכותיה ונזקיה. העברין, לעומת זאת, לא יכול להתגונן בפני שאלת אחריותו כי אשמתו כבר נקבעה בהליך הפלילי.

□ **הגשת תביעה אזרחית הכוללת את פסק הדין שניתן בהליך הפלילי** - סעיף 42(א) לפקודת הראיות מאפשרת להגיש תביעה לבית המשפט האזרחי, ובה נכלל פסק הדין שניתן כבר כנגד הפוגע בערכאה הפלילית. היתרון בהליך הזה הוא האפשרות להשתמש בפסק הדין שניתן בהליך הפלילי, גם כראייה בהליך האזרחי. עבריינים אינם יכולים לסתור את גזר הדין הפלילי, אלא אם בית המשפט בהליך האזרחי מאשר זאת, מה שכמובן מתבצע במקרים חריגים בלבד. לרוב מאמץ בית המשפט האזרחי את פסיקות בית המשפט הפלילי.

לעומת התביעה הנגרת, אפשר להשתמש באפשרות זו בכל מסגרת זמן, בהתאם לכללי ההתיישנות הרגילים ואין צורך למהר. החיסרון בהליך הזה הוא שאפשר לסתור את הראיות שהובאו במשפט הפלילי, מה שלא ניתן לעשות בתביעה נגרת.

כיצד להגיש תביעת פיצויים?

תלוי באיזה סוג של תביעה מדובר. את התביעה הנגרת יש להגיש כאמור תוך 90 יום מהרגע שבו פסק הדין בהליך הפלילי הפך לחלוט. כלומר לא ניתן לערער עליו בטווח הזמן הקבוע בחוק. מי שיכול להגיש את התביעה האזרחית הנגרת הוא נפגע העבירה ורק נגד האדם שהורשע בהליך הפלילי.

בתביעה אזרחית רגילה, לעומת זאת, אפשר להגיש את התביעה גם נגד מעורבים נוספים שלא היו בהכרח צד בהליך הפלילי. כמו כן אפשר בתביעה האזרחית הרגילה לתבוע את מבצע העבירה, גם אם יצא זכאי בהליך הפלילי. יתרה מכך, במסגרת זו יכולים כמה נפגעים להגיש תביעה משותפת, אם חלקם הוסרו במסגרת הסדר טיעון בהליך הפלילי.

אם במסגרת האזרחית נקבע כי על הנתבע לשלם לתובע פיצוי, עליו לשלם לו את מלוא סכום הפיצויים שנקבע. אם לא יעשה כך, זכאי התובע לפנות להוצאה לפועל לשם גביית החוב.

מתלבטים כיצד לפעול בעקבות עבירה שבוצעה כלפיכם? פנו אלינו

מסגרת הדין האזרחית פתוחה בפני נפגעי עבירה פלילית לקבל פיצוי כספי שבדרך כלל גבוה הרבה יותר ממה שייפסק לטובתם במסגרת ההליך הפלילי. מומלץ להתייעץ עם עורך דין פלילי טרם הגשת כל תביעה אזרחית, אף לפני שהחל ההליך הפלילי. כך ניתן לדאוג כי כל התהליך מתנהל לטובת קורבן העבירה, כדי שזה יוכל לקבל את מקסימום הפיצויים על הנזקים שנגרמו לו.

זכרו כי מטרת המשטרה והתביעה היא הרשעת הנאשם ואילו האינטרס הנזיקי של הקורבן אינו צד להליך הפלילי. לכן, משרדנו מעניק ייעוץ וייצוג משפטי למתלוננים ונפגעי עבירה הזכאים לתבוע פיצוי כספי בגין הנזקים שנגרמו להם כתוצאה מעבירה פלילית ממנה נפגעו. כמו כן, משרדנו אף מייצג נפגעי עבירה לפני תחילת ההליכים כנגד מבצע העבירה על מנת ולהבטיח שזכויותיו של נפגע עבירה יישמרו לכל אורך ההליך הפלילי וכן שיקבל את הפיצוי המגיע לו במסגרת ההליך הפלילי עצמו.

במידה ונפגעתם כתוצאה מאירוע פלילי, פנו ללא דיחוי להתייעצות עם עורך דין פלילי המתמחה בייצוג נפגעי עבירה בטלפון **052-6885006** או [השאיירו פרטים](mailto:asaf@asaf-dz.com) ונשמח לסייע ולהציע לכם מענה ופתרונות מקצועיים בהתאמה אישית. הפניה אינה כרוכה בהתחייבות כל שהיא מצדכם. סודיות מלאה מובטחת.

{*:fast_contact}